

в) **радикально-демократичний режим** - це вид державного режиму, за якого існує поділ влади, народ визнається єдиним джерелом влади, гарантуються права і свободи людини та громадянина, існує політичний плюралізм і економічна багатоманітність, проте держава перебуває у пошуку оптимального варіанта державотворення і правотворення, тому спостерігаються відносно часті зміни конституційного законодавства.

Антидемократичний режим - це вид державного режиму, який характеризується майже повним контролем держави над усіма сферами суспільного життя, влада концентрується в руках однієї особи чи невеликої групи осіб, порушуються права і свободи людини, забороняється множинність політичних партій тощо. Розрізняють такі види антидемократичного режиму:

а) **авторитарний режим** - це вид державного режиму, за якою влада зосереджена в руках однієї особи чи невеликої групи осіб, має безстроковий характер влада глави держави, командноадміністративний метод і метод примусу є основними у діяльності органів державної влади, суттєво звужуються політичні права та свободи громадян, спостерігається відчуження народу від влади, вибори перетворюються на фікцію, зростає активність каральних органів держави.

Авторитарний режим державного управління сьогодні діє у Венесуелі;

б) **тоталітарний режим** - це вид державного режиму, який характеризується централізацією влади, всеохоплюючим контролем суспільного життя з боку держави. За тоталітарного режиму влади відсутній принцип поділу державної влади, суспільству активно насаджується державна ідеологія, не визнається місцеве самоврядування, спостерігаються злиття державних органів і однієї партії, нетерпимість до політичного плюралізму, ігнорування будь-яких прав і свобод людини та громадянина, державна влада утримується силою каральних органів тощо. [5, с.59].

Список використаних джерел:

1. Конституція України від 28 червня 1996 р.
2. Кельман М. С. Загальна теорія держави і права / Кельман М. С., Мурашин О. Г., Хома Н. М. — Львів: Новий світ, 2003. — 581 с.
3. Марчук В. М. Основні поняття та категорії права: Навч. посіб. / В. М. Марчук, Л. В. Ніколаєва — К.: Істина, 2001. — 144 с.
4. Скакун О.Ф. Теорія держави і права: енциклопедичний курс. – Харків: Еспада, 2006. – 776 с.
5. Тлумачний словник з теорії держави і права / Авт.упоряд. К. Г. Волинка. — К.: Магістр — XXI сторіччя, 2006. — 112 с.

**Григор Дмитро Олександрович, курсант
1 курсу ЦСФПНАВСНауковий
керівник: Пунько О.В., доцент кафедри
теорії держави та права НАВС, кандидат
юридичних
наук, доцент**

ПРАВОВІ СІМ'Ї СУЧАСНОСТІ

Правова система суспільства – це конкретно-історична сукупність права, юридичної практики і пануючої правової ідеології окремої держави.

До структури правової системи входять наступні головні елементи:

1) право
(законодавство); 2) юридична
практика;

3) пануюча правова ідеологія.

Поняття "правова система" виражає собою комплексну оцінку юридичної сфери життя конкретного суспільства.

Правова сім'я – сукупність національних правових систем, що мають загальні риси. **Романо-германська правова сім'я.**

До романо-германської правової сім'ї відносяться правові системи

Італії, Франції, Іспанії, Португалії, Німеччини, Австрії, Швейцарії та ін. В якості самостійної групи правових систем в рамках романо-германської правової сім'ї можна виділити слов'янські правові системи (України, Болгарії і т.д.) [2, с.34].

Такі країни, як Італія, Франція, Іспанія та ін. виникли на уламках Великої Римської Імперії. Вони ввібрали великий досвід Римської імперії, з її помилок і переваг створили свою правову систему.

Багато юристів, політики і просто люди, які хоч трохи розуміються на правовій системі, вважають, що романо-германська проова система на нинішній момент є найдосконалішою правовою системою в світі.

Правова система Італії, Німеччини, Франції і тд. мають спільні джерела, подібну структуру права і історичний шлях його формування.

Серед ознак романо-германської правової сім'ї можна виділити наступні:

- єдина ієрархічно побудована система джерел писаного права, домінуюче місце в якій займають нормативні акти;
- головна роль у формуванні права відводиться законодавцю, котрий створює загальні юридичні правила поведінки; правозастосовець (суддя, адміністративні органи тощо) покликаний лише точно реалізувати ці загальні норми в конкретних правозастосовних актах;
- є писані конституції, які мають вищу юридичну силу;
- високий рівень нормативних узагальнень досягається за допомогою кодифікованих нормативних актів;
- вагоме положення займають підзаконні нормативні акти (регламенти, інструкції, циркуляри та ін);
- поділ системи права на публічне і приватне, а також на галузі права;
- правовий звичай та юридичний прецедент виступає в якості допоміжних, додаткових джерел;
- на першому місці знаходяться не обов'язки, а права людини і громадянина;
- особливе значення має юридична доктрина, яка розробила і розробляє в університетах основні принципи побудови даної правової сім'ї [2, с.67]. **Англо-саксонська правова сім'я.**

До англо-саксонської правової сім'ї відносяться національно-правові системи Англії, США, Канади, Австралії, Нової Зеландії та ін.

Всі країни англо-саксонської правової сім'ї, такі як США, Канада, Нова Зеландія та ін. в минулому були колоніями Англії. Вони увібрали в себе її мову, традиції, і звичайно ж її правову систему. Їх правова система стала відображенням англійської.

Серед ознак цієї сім'ї можна виділити наступні:

- основним джерелом права виступає судовий прецедент (правила поведінки, сформовані суддями в їх рішеннях по конкретній справі і поширюються на аналогічні справи);
- юридичні прецеденти носять індивідуальний (казуїстичний) характер;
- провідну роль у формуванні права (у правотворчості) відводяться судам, що в зв'язку з цим займають особливе положення в системі державних органів;
- на першому місці знаходяться не обов'язки, а права людини і громадянина, що захищаються, перш за все судом;
- чільне значення має процесуальне право, яке багато в чому визначає право матеріальне;
- відсутні кодифіковані акти і галузі права;
- відсутній класичний розподіл права на приватне і публічне;
- статутне право (законодавство) і правові звичаї виступають як допоміжні, додаткові джерела; - юридична доктрина, як правило, носить суто прагматичний, прикладний характер. [2, с.69]. **Сім'я релігійного права.**

До сім'ї релігійного права відносяться правові системи таких мусульманських країн, як Іран, Ірак, Пакистан, Судан та інші, а також індуське право Індії, Сінгапуру, Бірми, Малайзії та ін. Серед ознак даної правової сім'ї можна виділити наступні:

- головний творець права Бог, а не суспільство, держава, тому юридичні приписи дані раз і назавжди, в них треба вірити і суворо дотримуватися;
- джерелами права є релігійні норми і цінності, що містяться, зокрема, в Корані, Сунні, Іджмі і поширюються на мусульман або в Ведах, законах Ману і т.д. і діють відносно індусів;
- досить тісне переплетіння юридичних положень з релігійними, філософськими і моральними вчинками, а також з місцевими звичаями, що утворюють у своїй сукупності єдині правила поведінки;
- особливе місце в системі джерел права займають праці вчених-юристів (доктрини), що конкретизують і тлумачать першоджерела, що лежать в основі конкретних рішень;
- відсутній розподіл права на приватне і публічне;
- нормативно-правові акти (законодавство) мають вторинне значення;
- судова практика не є джерелом права;
- багато в чому заснована на ідеї обов'язків, а не прав людини [3, с.41].

традиційного права.

До сім'ї традиційного права відносяться правові системи Мадагаскару, ряду країн Африки і Далекого Сходу.

Серед ознак даної правової сім'ї можна виділити наступні:

- домінуюче місце в системі джерел права займають звичаї і традиції, що мають, як правило, неписаний характер, що передаються з покоління в покоління;
- звичаї і традиції являють собою синтез юридичних, моральних, міфічних розпоряджень, що склалися природним шляхом і визнаних державою;
- звичаї і традиції регулюють відносини, в першу чергу, групи спільнот, а не окремих індивідів; - нормативні акти (писані закони) мають вторинне значення, хоча останнім часом їх ухвалюють все більше і більше;
- судова практика (юридичний прецедент) не виступає в якості основного джерела права; - архаїчність багатьох звичаїв і традицій [3, с. 43].

Список використаних джерел:

1. Теорія держави і права: Навч. посіб. / [Колодій А. М., Копейчиков В. В., Лисенков С. Л. та ін.]; За загл. ред. С. Л. Лисенкова, В. В. Копейчикова. — К.: Юрінком Інтер, 2002. — 368 с.
2. Кельман М. С. Загальна теорія держави і права / Кельман М. С., Му-рашин О. Г., Хома Н. М. — Львів: Новий світ, 2003. — 581 с.
3. Загальна теорія держави і права: підруч. / За ред. М. В. Цвіка, В. Д. Ткаченка, О. В. Петришина. — Х.: Право, 2002. — 432 с.

**ГубарСергійВолодимирович,
старший викладач кафедри історії
держави та права НАВС, кандидат
юридичних наук,**

ОСОБЛИВОСТІ УТВЕРДЖЕННЯ ТОТАЛІТАРИЗМУ В УКРАЇНСЬКОМУ СЕЛІ НА РУБЕЖІ 1920-Х – 1930-Х РР.

Утвердження тоталітаризму в СРСР загалом і, зокрема, в УСРР, було тісно пов'язано з процесами, що відбувалися в українському селі на рубежі 1920–1930-х рр. Його становлення йшло через «безкомпромісну класову боротьбу», що, за твердженням Сталіна, неминуче мала посилитися із поширенням успіхів будівництва соціалізму. На підтвердження цієї тези послідовно і неухильно створювався образ «куркуля» як запеклого ворога радянського ладу і бідняцькобатьрацьких мас. Хлібозаготівельні кризи, що стали звичним явищем періоду колективізації, сталінським керівництвом офіційно пояснювалися, звісно, не своєю злочинною політикою і не відмовою усього